

НОВА ПОШТА

Примерак 12 фвлера

• Н О В А П О Ш Т А •
Издаје сваког дана ујутру, осим
понедељника и дана иза празника
Редакција и администрација:
УЈВВДК, ОРСАГАСЛО ТЕР 61
Телефон: 39-39. Пошт. бр. 173
Чек рачун код Пошт. штед. 18.284
Месечна претплата: 3.20 пенга,
тримесечна: 9.20 пенга

Год. III.

Ујввдек, субота, 30 јануар 1943

Број 22

У Немачкој је одређена мобилизација мушкараца од 16 до 65 и жена од 17 до 45 година

Сви масовни напади Совјета на Источном фронту су одбијени У Западном Триполису осовинске трупе одбиле нападе Осме армије

Немачка Врховна команда саопштава:
Совјетске масовне и упорне нападе у одлучној одбранбеној борби одбиле су снаге на Источном фронту и борећи се извршиле планске покрете. У Стаљинграду непријатељ је покренуо бесне нападе против јужног сектора. Браниоци су остали на месту и даље се борећи против надмоћног непријатеља поред најтежег оскудевања.

На западном Кавказу непријатељски масовни напади сломили су се испред немачких и савезничких положаја.

На стенама које леже у простору Кубана и јужно од Манића зауставили смо непријатељске нападе извршене тенковима. Немачке оклопне снаге својим противнападом распршале су једну совјетску гардиску коњичку дивизију и једну пешадиску јединицу. У простору између Доњца и средњег Дона одбацили смо на исток у борбу убачене совјетске резерве.

Против западног крила на рашту код Воронежа непријатељ је нападао јаким снагама. Наша одлучна одбрана одбила је овај напад и нанела крваве губитке непријатељу. Северозападно од Воронежа тешке и променљиве борбе трају и даље.

Јужно од језера Лалог не-пријатељ је нападао само са једном дивизијом. У јаким борбама одбили смо га, наневши му губитке.

У Африци смо одбили непријатељске снаге које су у западној Триполитанији извршиле напад против наших положаја. У

Тунису било је само местимичне борбене делатности. Немачки брзи борбени авиони напали су непријатељске извидничке тенкове и железничке циљеве. Немачки и италијански ловци као и контраавионска артилерија оборили су 9 непријатељских авиона.

Тежиште борби на Источном фронту све више се преноси на сектор Воронежа

Немачке трупе настављају да скраћују фронт
на овом делу

Берлин, 29 јануар. (БТ) — Тежиште борби на Источном фронту све више се преноси на простор Воронежа. Совјети продужавају са јаким снагама своје нападе западно од Воронежа. Немачке трупе повлаче се у нове и скраћене одбранбене линије. Међутим, из ове вести не види се где лежи ова нова одбранбена линија. О борбама у Берлину наглашавају да Совјетима није успело да изврше оп-коллавање.

ЗАВРШЕНА КОНФЕРИСАЊА У САВЕЗНИЧКОМ ГЛАВНОМ СТАНУ У СЕВЕРНОЈ АФРИЦИ

Берлин, 29 јануар. — (ДНБ). Према саопштењу алжирског радија, у четвртак увече завршена су савезничка конферисања у североафричком Главном стану.

У Немачкој је наређена мобилизација свих свага

„Фелкишер Беобахтер“: Ова наредба има за
задаћу да мобилише снажне резерве

Берлин, 29 јануар. (ДНБ) — Берлински јутарњи листови који су изашли у петак доносе под насловима „Мобилизација свих снага за рат“, „Дела Немачка за победу“ наредбу на основу које одбрана Рајха може мобилисати немачке мушкарце и жене у саргу одбране. Листови подвлаче да је ова наредба одлука о решењу да се живот доводи до победа доводи извојује у време када се воде најтеже борбе. Лист „Дојче Алгемајне Пајтруг“ подвлачи да ова обавеза пријављивања има и политичку и привредну позадину. На општу обавезу Совјета против Немачке одговорено је тоталном мобилизацијом у Немачкој констатује лист —, а овај одговор има велик политички значај.

„Берлинер Верзендагунг“ пише да ова наредба жели да осигура немачку војску и најосновније потребе домова. Лист напомиње још и то да цео немачки народ зна да се немачки ратни циљеви могу постићи само убацивањем и мобилизацијом свих народних снага.

„Фелкишер Беобахтер“ указује да ова наредба има задатак да мобилише снажне резерве. Ова нису последње — пише лист. Способности немачког народа су сада још више узете у обзир, али немачки народ се неће исцрпити. Насилничке претње које сада чини непријатељ према нама народна снага — пише лист. Наши непријатељи изазвали су тотални рат, и видећемо ко ће победити.

Аустралија очекује велик напад

Цирих, 29 јануар. (МТИ) — Како енглеска обавештајна служба јавља, аустралијска влада саопштила је у четвртак увече да ће у блиској будућности бити извршен напад на Аустралију са огромним снагама.

СБЕЧАНОСТИ ПОВОДОМ ДЕСЕТОГОДИШЊИЦЕ ПРЕЗИ МАЊА ВЛАСТИ ОД СТРАНЕ НАЦИОНАЛСОЦИЈАЛИСТА У НЕМАЧКОЈ

Берлин, 29 јануар. (ДНБ) — Приликом прославе 10-огодишњице преузимања власти немачка радио преносиће 30 јануара следеће преноси: у 9 часова говор вође омладине Рајха Аксмана, упућен немачкој омладини. У 11 часова говори маршал Рајха Херман Геринг немачкој војсци, у 16 часова пренос говора министра Рајха д-р Гебелса са једног јавног збора. На крају емисије говориће маршал Геринг и прочитаће посланицу Фирера.

ТУРСКИ АМБАСАДОР У СОВЈЕТ- СКОЈ УНИЈИ ПОСЕТИО ПРЕТСЕДНИКА ЕГИПАТСКЕ ВЛАДЕ У КАИРУ

Каиро, 29 јануар. (ННТ) — Турски амбасадор у Москви који се налази у Каиру, посетио је у пратњи тамошњег турског посланика претседника владе Нахае пашу и провео са њим дуже времена у разговору. Турски амбасадор у Москви путује авионом за Техеран, одакле ће даље наставити за Москву.

Бугарска је спремна да принесе сваку жртву

рекао је краљ Борис у говору упућеном
делегацији народних посланика

Софија, 29 јануар. (Бугарска телеграфска агенција) — Краљ Борис примио је делегацију бугарских народних посланика и тим поводом у свом говору упућеном посланицима између осталог рекао да данашња судбоносна времена траже врло велику дужност према отаџбини и потпуно јединство целог народа. Чување на-

родног јединства најдраже је наследство бугарског народа за које су небројени синови дали своје животе и за које испуњење доприноси и жртве савезника Осовина. Бугарска је спремна да допринесе сваку жртву и гледа сигурно у будућност и налази се на путу лепше будућности.

ЈАПАН ВЕЋ ИСКОРИШЋУЈЕ ПРИ- РОДНА БОГАТСТВА ОСВОЈЕНИХ ОБЛАСТИ

Токио, 29 јануар. (Стефани) — Јапански министар финансија изјавио је у Народној скупштини да је финансијска ситуација Јапана необично задовољавајућа зато што се већ искоришћују богатства новоосвојеног јужног појаса и јака привредна сарадња са Савезницима. Влада чини све потребне мере да подиза стандард живота својих грађана и војника. Министар је даље подвукао значај привредних споразума склопљених са Немачком и Италијом, и изјавио да се привредна организација коју је Јапан изградио на Далеком Истоку и организација коју су изградиле Италија и Немачка у Европи имају сматрати као темеља новог светског привредног поретка.

И ЖИРО ЈЕ НЕЗАДОВОЉАН САВЕТОВАЊИМА У КАЗАБЛАННИ

Рим, 29 јануар. (Стефани) — Према извештајима преспелим из Алжира, генерални гувернер Жиро је изјавио да није задовољан резултатима састанка у Казабланци зато што су му преоблачили спорост и слабост у ратним операцијама, као и споро мобилисање у Мароку и западној француској Африци. Сви знаци указују да су Американци после убиства Дарлана напустили у Жироу човека који ће својим личним везама чинити услуге Американцима у круговима француско-афричких уредника. Жиро није у стању да осигура захтевану сарадњу Ангелосаксонала. Млади Мароканци беже испред мобилизације коју врше Ангелосаксонци и Французи, под изговором да морају обављати пољопривредне радове.

**РЕЗУЛТАТ ДОСАДАШЊЕГ СКУП-
ЉАЊА ЗА ПОРОДИЦЕ ХОПВЕДА
ПОКАЗУЈЕ ДА МАЂАР ХОПВЕ
ШУ, ЈАЧУ И СРЕЊИЈУ БУДУЋ-
НОСТ. ИСКУПИМО БУДУЋНОСТ И
ПРИЛОЖИМО ЈОШ ВИШЕ.**

**У КАЗАБЛАНКИ СЕ НАСТАВ-
ЉАЈУ ПРЕГОВОРИ
ПРЕТСТАВНИКА ДЕ ГОЛА
И ЖИРОА**

Стокхолм, 29 јануар. — (ДНБ) Према информацијама Јунајтед Преса, у Казабланки су остала још два претставника де Гола и Жироа да уз помоћ Американаца покушају изгладити све настале неспоразуме.

**КОМЕНТАРИ У АМЕРИЦИ
О РАЗГОВОРИМА У КАЗАБЛАНКИ**

Мадрид, 29 јануар. (ДНБ) — На основу једног њујоршког извештаја, Шпанска телеграфска агенција, у вези са црним олушевљењем о обнародовању разговора вођених у Казабланки, доноси да су сада већ коментари у Америци много хладнији него у току прва 24 часа. Мероувант посетраци у Вашингтону не прикривају своја разочарења о неуспеху ових разговора. Ови политичке посматрачи углавном указују на следеће чињенице:

1. Стаљин, иако познат на ову конференцију, ипак јој је присуствовао него је послао свога претставника.
2. Исти тај став заузео је и маршал Чанг Кај Шек.
3. Намеђу Жироа и де Гола није дошло до потпуног споразума.
4. Не само да нису успели да успоставе заједничку врховну команду, него чак нису успоставили ни савезнички савет у коме би учествовали претставници Сједињених Држава, Енглеске, Совјетске Уније и Кине.

**ПОСЕТА РУЗВЕЛТА ЛИБЕРИЈИ
И БРАЗИЛИЈИ**

Берлин, 29 јануар. (ДНБ). Бела кућа у Вашингтону издала је саопштење да ће председник Рузвелт после саветовања у Казабланки посетити Либерију. Према вести Енглеске обавештајне службе, председник Рузвелт водиће разговоре у Наталу са председником Бразилије Варгасом.

**Односи Бугарске и Турске пошћуно су
јасни и коректни као што је то обичај
међу пријатељским државама
пише бугарски лист „Слово“**

Софија, 29 јануар. (НПТ) — У вези са изјавом турског министра председника Сараоглуа, коју је дао дописанима енглеских листова о одржању неутралног става, и да Немачка и Италија на једну неутралну државу нису присиле да ступи у рат доследно својој традиционалној настојању да се рат не проширује и да штите слободу неутралних држава — пише бугарски лист да су силе Осовине задржале исти такав став и у погледу Турске. Турска као браћански Дарданела заузима један необично важан положај и већ из овога разлога потребно је коректно држање. На жалост ово се не може копстетовати о држању непријатеља у погледу Турске.

О бугарско-турским односима пише лист да су они односи основним јасни и коректни као што је то уобичајено међу браћанских земаља. Основну црту ове бугарско-турске међодржавне везе чине стално су подвучени, а последњи пут а крај крајем предаје враћених

Кроз ШТАЊУ

**Д-р Гебелс: „Само челично поколење
моћи ће да се одржи у бури данашњице“**

„Дас Рајх“ доноси из пера г. д-ра Гебелса уводник под насловом „Поглед напред“, који садржи нов апел свима слојевима немачког народа за велики национални размах снага, а у коме се у појединостима распрета и потреба даљих одлучних радничко-правних и ратно-привредних мера. У својој етичкој целокупности, апел је упућен целокупном народу, по у првој линији важи он за један релативно „малог слоја“, о којој је Министар Рајха и у својој последњем чланку, непосредно или посредно, говорио.

„Рат хета, можда брже но што ми слутимо, својом драматском врхунцу — пише д-р Гебелс. Општа политичка клима почиње поново да нам прилази сурово и неумољиво. Ко још зна о лаким победама, или чека на чудо, тај није разумео о чему се ради. Али, за један народ је боље да једну голтну иде у закрљеним панталонама него, можда, једно столеће да иде у траљама. Ми морамо да се одрекнемо последњих остатака удобнога живота, да бисмо бранили живот нашега народа, и да бисмо га победом која долази тако осигурали да никада више не може да буде угрожен или потресен. Ако се данас сваки Немац, мушкарац и жена, у добу од 16 до 65, односно од 17 до 45 година, законом приморават да свој властити рад и радни резултат уложи као свој лични допринос у рат, и тиме и допринесе победи, то само отговара диктату националног морала.“

„Ми морамо имати храбрости — пише у даљем разлагању д-р Гебелс — да ствари видимо тако какав су. Ми знамо да предузетим мерама, и онима које ћемо још предузети, задремо дубоко у живот, понекад и у пополитичан живот, свакога појединца. То је јако за жалост, али се, нажалост, не да избећи. Други народи који ратују имају да спосе још много теже терете, и узимају их на се. Ми морамо такође и Фиреру спремити, за буду-

ће акције, оперативну залицу која је постпуно дорасла свима ратним могућностима, и на место војника који полазе у рат морају, између осталог, одмах да ступе она људи и жене које стоје још изван раднога процеса.“

У завршним одељцима чланка каже се још: „Велико разлобље у историји мери се више према начину како она прима улесе султана него како подноси победе. Пруски краљ Фредрих II диван је у својим триумфима, али узвишио преко сваке лудско мере у подношољу удара. Што је он био за своје столеће, морамо ми бити за своје. Само челично поколење моћи ће да се одржи у бури данашњице. Оно мора имати утробу од железца а орне од челика.“

„Регели Мађарорсаг“ пише, у одјеку на састанак у Казабланки, да се нове примедбе Берлина о томе поглавито односе на само место где је одржана конференција. „Тако констатују — пише лист — да је извесно зато изабрана Казабланка (афричка „Бела кућа“), јер су се Енглези противили да поново Черчил путује у Сједињене Државе. Рузвелт се — кажу с радом сагласно да се састану у Казабланки јер је у Северној Африци могао да игра улогу домаћина, и могао је дати до знања да је на томе подручју он господар. Као карактеристичан пример наводи се да је Рузвелт као кућегазда имао за госта мароканског Султана. Казабланка се чинила као подесно место и стога да биле Гол и Жиро приступили — као што вели Рузвелт — историском руковању.“

„У Берлину — пише даље „Регели Мађарорсаг“ у вези са састанком у Казабланки сматрају најзначајнијим оно што је — изостало. Упадљиво је, кажу, да ни Стаљин ни Чанг Кај Шек заступник нису учествовали у разговорима. Јер и ако би била истина да Стаљин због заузетости у ратном вођству није могао ићи у Казабланку, могао је зато да пошаље место себе некога другог. У Берлину су дошли до закључка да Стаљин није у сагласности са војним и политичким концепцијама демократских сила, а својим пак циљевима и захтевима није наклоњен да се изјасни.“

„Донауцајтунг“ доноси из Анкаре да се у англосаксонским круговима Турске шире вести да се Осовина спрема да Турску узвуче у рат. „Означују се — вели лист — чак и термини, и путем агената дају се припадницима неутралних држава „пријатељски савети“ да до 20 фебруара напусте земљу, пошто се од тога термина може рачунати са изненађењима“. С друге стране, шире се баш обратни гласови — каже лист — у којима се терди да ће англосаксонске силе ускоро бити у стању да „турско-

РАКОЦИ

**Девојка брда
(А НЕГУЕК ЛЕАНЫА)**

Одличан мађарски премијерни филм који се истовремено приказује и у Буапешти

Фењеш, Нађ, Др. Хосу
Золтан и Грегус

У сали су инсталновани модерни апарати за грејање дворана

питање“ реше у својем смислу, и то ако је могуће, „пријатељски“. Чак је, каже се, турској војсци дато упутство да се у случају ако се појаве англо-америчке трупе на турском тлу, ова задовољни симболичним отпором.

„Такве тврдње се — подвлачи лист — са турске стране заслужено излажу исмевању. Турска јавност је и политички доста поучена да би се клонила таквих махинација.“

„Нојес Винер Таблатс“ доноси, са стручно војне стране, чланак о борби на Истоку, где се вели између осталог: „Сваки рат има своје посебно обележје. Дубина простора и број људи који нам се ставља насуспрот карактерише борбу коју водимо против Совјета. Али, у нашем источном рату, долази к томе још двадесетогодишња ратна организација наших противника која се истакла изнад свију животних потреба народа у Совјетској Унији, и узела сразмере који се једва могу претставити.“

У историском осврту на ратоване Немачке с Русијом, каже се затим: „Зачело је било погрешно што су се протекле деценије свикле да рат мере једино наполеоновским мерама, и да притом не узимају довољно у обзир прилике под којима је француски Бог битка могао да постиже ове победе. И муњевито ратоване првога доба садањег рата размозило је око. Већ Светски рат показао је да се финоће стратешке концепције могу испољавати само на сразмерно малена удаљења, и да онда долази изравања, када поново ступају у своја права, природни првобитни услови... Дубина ратништа, огроман непријатељски капацитет, али и његова техничка помоћна средства дала су овде борби нарочиту жестицу. Као тешко погођени вепар, непријатељ била бесну снагу свог дивовског тела против нашег фронта.“

„Са садањом битком на Истоку тешко да је било у Светском рату упоређена; само би неколико могла да потсети на то јесења битка 1914, када велики кнез Николаја Николајевича. Насртали непријатељских маса на линије Салоника и тада је било силно, и временске непогоде у новембру и децембру 1914 беху велике. Са Вислом и Олом били смо ми повиснути до плеске границе и до Кракова, но тада је дошло велики преокрет код Кутна и Лиманова—Салоника, и идуће пролеће дошло је зетим одлучну победу код Горлица. И овај пут неће бити другаче. За то је, додуше, потребан највећи напор снага. То фронт зна, и чак у најтежим тронуцима држе високо главу и даје повалити светом пример који доминантно обележује да безусловне узлази ове своје снаге.“

Мађарски јунаци

Са личним јунашвом и нарочитом способношћу добио је признање својих другова и врати остављени каплар Јаноз Хеђи, каплар једног мађарског баталјона. У ноћ 27 септембра 1942. године, када је постао жичане препреке испред наших одбрамбених линија, вршећи свој задатак приметио је да се на четрдесет корака од њега креће нешто сумњиво. Без предомислања испалио је један светлећи метак и установио да се из шипрага једна совјетска патрола приближава једном нашем митраљеском гнезду. Тим је приметио непријатељску групу одмах је отворио ватру и бацао ручне гранате како би је савладао. Каплар Хеђи са своје две ручне гранате трудио се да притекне у помоћ својим друговима из митраљеског гнезда од којих је већ траје било онемогућено за борбу. Опасност је повећавала и околност што се непријатељ склонио у мртви угло. Каплар Хеђи скочио је до пушкомитраљеза да би отворио ватру на нападаче. На његову несрећу пушкомитраљез је застао. Овај каплар јунак за неколико секунди расклопио је оружје и оспособио га да би његов руковац могао примити борбу са совјетском извиђачом. Може се замислити каплару Хеђиу што је са својим ручним гранатама и ватром из пушкомитраљеза успео одбити непријатеља, мањешу му тешке губитке.

ПОТАПАЊЕ АМЕРИЧКИХ БРОДОВА

Берлин, 29 јануар. (ДНБ). Према информацијама Британске обавештајне службе, Министарство морнарице Сједињених Држава издало је коминике у коме се јавља о потапању три брода средње величине и један мањи брод америчке трговачке морнарице од стране подморница сила Осовине. Сви ови потопљени бродови пловили су Атлантским Океаном у заштићеном конвоју. Потопљење ових бродова завршено је у северним водама Јужне Америке.

У ВАШИНГТОНУ НИЈЕ ОДРЖАНА УОБИЧАЈЕНА КОНФЕРЕНЦИЈА ШТАМПЕ

Лисабон, 29 јануар. (ДНБ). — Према вестима приспелим из Вашингтона, није одржан у петак пре подне уобичајен пријем штампе, нити му је присуствовао Рузвелт. Изостанак ове конференције штампе није образложен.

Немачки министар наоружања о повећању рашне производње у Немачкој

Берлин, 29 јануар. (ДНБ). — У вези са прославом 10-огодишњице националсоцијалистичке владавине задала је и Радничка комора Рајха за производњу оружја и муниције, Штета. Између осталог Министар је рекао да је Вођа у својој рекао о Новој години рекао да очекује и тражи од немачке индустрије напредна повећања производње у току 1943. године. Захваљујући вредној радници, техничких стручњака и поља предузећа, успело је да немачка индустрија у 1940. години повећа производњу на новим и значајнијим под-

ручјима. Крајем године 1942. године је немачка индустрија производњу за 10 до 20% према истим месецима 1941. године. Тиме је производња на свима подручјима доспела до невероватне висине у сразмери целокупне индустрије наоружања Немачке. У исто време наглашује Министар да су многа мала предузећа у прошлој години преуређена за веће творнице. Многе индустрије преузеле су и добиле су нове машине. Извршена је рационализација рада, а то ће значити и повишење капацитета индустрије у 1943. години.

Састанак у Казабланки и совјетска зимска офанзива

Совјети нису успели да постигну циљ офанзиве — констатују у Берлину

Берлин, 29 јануар. (ДНБ). — О ситуацији на Источном фронту, а у вези са састанком у Казабланки, ДНБ саопштава следеће:

Начин на који је Москва извештена о одлукама у Казабланки даје разлога за извесне претпоставке. Судећи по коминикеу издатом од стране Енглеза, Англосаксонца су предали један меморандум Москви, дакле изабрали су један сасвим формалан облик. Уместо досада стално подлачне срданости наступило је хладан дипломатски акт. Разлог ового је безусловно данашња војна ситуација. Изгледа да су Совјети нерасположени што није дошло до остварења другог фронта у току прошлог лета. Необично јак отпор немачких јединица разлог је што Стаљин није сасвим пријатељски расположен према својим Савезницима. Уколико се повећава зимски напад Совјета паралелно расту бриге Москве и Кујбишева. Према општем мишљењу берлинских кругова, увиђају ови кругови да офанзива не иде сасвим по плану. Совјетско вођство, иако је убацвало у ову офанзиву огромне снаге и сав свој ратни материјал који је још остајао на расположењу, није довео до резултата једне уништавајуће батке која би избрисала нео јужни део немачког фронта, као што је то совјетско ратно вођство планирало.

Исто тако помутило је рачуне непријатеља и чврсти и јуначки отпор бранилаца Стаљинграда. Немачке и савезничке јединице, притиснуте са свију страна и под најтежим околностима, са презором смрти извршавају свој задатак. Својим јаким отпором привлаче јаке непријатељске снаге, и још увек деле совјетске северне и јужне снаге. Јединице код Стаљинграда борбе се на таквом месту и њено јунаштво може бити награђено само довором већем историје.

Значајне су по ситуацију цела фронта и тешке борбе које се воде западно од Воронежа. Како Совјети нису могли постићи своје истакнуте циљеве на јуту, сада покушавају у овом простору. Међутим, спречен је сваки покушај непријатеља да успе у заокружавању.

Из чињенице да се немачке јединице које се бране и одле у борба поналазе на нове положаје, може се видети како се труди немачко војно вођство и како примењује тактику покретног рата да доведе непријатеља у положај који је за Немце повољнији. У Берлину, на основу тачног про-

учавања ситуације на карта, закључују, да Совјети могу бити и непријатно изненађени.

Немачке резерве које су доведене на средњи део сектора на Дону појачале су оне немачке јединице које су примале борбу са Совјетима и одбиле све нападе. Немачке и италијанске борбене групе после тешке борбе од неколико дана успеле су да се привуче својим суседним јединицама. И ово доказује да је на овом сектору ситуација стабилна. Још успешније оперисале су савезничке снаге на горњем сектору код Дона, западно о Воронежа, где су уништиле 320 моторних возила, а нешто и разних других запрета. Сем овога уништило је три дугачка теретна железничка воза и једна теретна железничка станица. Совјетске ловачке дивизије које су Совјети поново уба-

чили у борбу нападне су са боја и десетковане.

Одбрана ради са успехом и на сектору Велике Луке. Немачки борбени авиони својим бомбама преплавили су совјетске линије за слабењање и изненадно нападе совјетске тенкове који су извршили перегруписавање. Уништили смо 7 тенкова.

На простору око Иљменског Језера, после неуспешних совјетских напада а услед великог губитка у људству и материјалу, Совјети нису развили никакву делатност. Јужно од Језера Ладого нападио је један јачи оклопни одред који је изгубио 19 моторних кола а да није извојевао макар и пролазан успех. Немачка ваздушна снага даноноћно је бацала бомбе на совјетске пешадијске и артиљерске положаје. Совјети су изгубили 12 авиона.

На Тихом Океану борба ће бити дуга и тешка

предвиђају англосаксонски војни стручњаци

Берлин, 29 јануар. (ДНБ). — Војни стручњак лондонског листа „Илустратед Лондон Нјус“ написао је чланак о војној ситуацији на Тихом Океану. По мишљењу овог енглеског војног стручњака, Савезници имају мало наде да ће бити када моћи ослободити територије које је у овом рату освојио Јапан. Јапанцима стоје на расположењу јаке базе из којих Савезници неће никада успети да их избаде. Борбе на Новој Гвинеји трају већ месецима, и Аустралијанци и Американци, према су имали огромних жртава, нису постигли никакав успех. На обалама Нове Гвинеје, на Соломоновским Острвима и на много других места још увек господаре Јапанци.

Јапанци су показали како се знају борити. Њихов војник пре ће погинути него отступити.

Североамеричка ревија „Тајмс“ пише у истом смислу да Савезници у операцијама на Тихом Океану, и поред највећег напрезања и великих жртава, нису постигли нове успехе. Ово не може ни тако даље — пише још. Подухват у Бурми исто тако остаје је много жртава и не може се више поновити. Дуга ће и тешка бити борба — како се на досадашњих искустава види — на Тихом Океану, и велико је питање да ли ће Савезници бити у могућности да тамо утисне нешто. Ова констатација је болна, али истинита.

„Војници знају да морају издржати до последњег човека и последњег картеча“

каже ДНБ о борбама код Стаљинграда

Берлин, 29 јануар. (ДНБ). — Јуначка борба бранилаца Стаљинграда траје и даље. Већи део совјетских војних трупа које су нападале уништен је, Совјети убацују сада у борбу војнике од 17 година, као и прездрављене рањенике. Снабдевање и послуживање лених контраавионских топова врше жене које се могу видети са положаја бранилаца Стаљинграда. Из Рима јавља „Стефани“ да је „Пололо ди Рома“ у једном свом чланку установио да бројна надмоћност непријатеља у људству и материјалу не може да оломи јунаштво и издржљивост немачких војника како знају да пред-

њима стоји још само сопствено жртвовање. Ови војници знају да морају издржати до последњег човека и до последњег картеча да би зауставили болшевиizam и тиме сачували Европу.

У АПРИЛУ ЋЕ У ИТАЛИЈИ БИТИ ПОЗВАНО НОВО ГОДИШТЕ ПОД ОРУЖЈЕ

Рим, 29 јануар. (Стефани) — Италијански министар рата издао је наредбу на које се види да ће 1. априла 1943. године бити позвано у војску 1924. годишће.

БРИТАНСКИ АВИОНИ НАПАЛИ СЕЛО НА ФРАНЦУСКО-БЕЛГИСКОЈ ГРАНИЦИ

Берлин, 29 јануар. — (БЕ). ДНБ јавља да је шест британских авиона пуцало из митраљеза на једно мало село које се налази у близини обале на граници северне Француске и Белгије. Погинуло је три лица а више их је рањено. Немачки ловачки авиони и контраавионска артиљерија оборила је два нападачка авиона.

ЧЕРЧИЛ И РУЗВЕЛТ ПОДНЕЋЕ ИЗВЕШТАЈЕ О КОНФЕРЕНЦИЈИ У КАЗАБЛАНКИ

Лондон, 29 јануар. (БТ). Из Лондона јављају да ће Черчил и Доњем дому поднети извештај о своме раду у Казабланки. Из овога извештаја се види да ће у исто доба и Рузвелт поднети извештај у Белој кући.

Сестрице

СУБОТА, 30 ЈАНУАР 1943

— Недеља у Саборној цркви. На Са. Литургије пева хор ученика Основне школе из Силбача.

— Недеља у Николајевској цркви. Пева Хор Саборне цркве, диригент Милутин Ружић. Велика јектенија — Тајчевића, Слава — Остојећа, Сјајни Боже — Боргианског бр. 2, Сугуба јектенија — Боргианског бр. 2, За мртве — Христећа, За оглашене — Маринковића, Херувимска песма — Тајчевића (ерски текст), Прозбена јектенија — Тајчевића, Оца и Сина — Ружића, Вјерују — Добри Христова, Милост мира и даље — Боргианског (терлет: Нада Мушићки, Олга Бугарил и Војислав Томић), Достојно — Боргианског, Прозбена јектенија — Маринковића, Оче наш — Ружића (сопран Нада Мушићки — ерски текст), Једини свет — Боргианског, Причасно: Стихира ерским светитељима — Ружића, Завршно — Боргианског, Буди маја — Добри Христова (289).

— Ратно одликовање удове Иштвана Хортија. Његова преузвишеност Регент на предлог министра војног одликовао је за заслуге, стечене пожртвованим радом на фронту као болничарке, удову витеза нађбањан Хорти Иштвана, рођену грофицу Илону Еделсхајм, мађарском сребрном медаљом за заслуге са траком.

— Општајб великог жупана г. д-р апатини Фербах Петера са полицијским саветником и ресорним шефовима. Јуче пре подне б. велики жупан г. д-р апатини Фербах Петер посетио је полицијског саветника г. д-р Зорбори Булу и опростио се са њим, а затим и са осталим ресорним шефовима и полицијским саветницима.

— Нова управа буњевачког крижарског удружења у Бајмоку. под претседништвом католичког проте Ленарда Хегедиша. Изабрана је нова управа. Духовни отац је Шаоб Ђорђе, капелан претседник је Анастасије Урбановски, потпретседница Јулија Бабић, секретар Јулијана Кујунџић, благајник Ана Крижан, а вођа малих крижара Кристина Дулић.

— Од 1 фебруара у Градској кући уводи се домаћа телефонска подцентра. Градоначелничко звање извештава заинтересоване да ће са 1 фебруаром у Градској кући прорадити домаћа телефонска подцентра и да се на тај начин укњижују многи директни телефонски појединих отсека, са којима ће отада везу давати домаћа подцентра. Према томе, од 1 фебруара у Градској кући биће следећи телефони: велики жупан 38—01, секретар великог жупана 38—00, градоначелних 38—01 (све директне линије). Домаћа телефонска подцентра има следеће телефонске директне линије: 38—02, 38—03, 38—04, 38—05, 38—06. На ове бројеве јављаће се градека подцентра која ће давати везу са појединим осекима.

— Издавање брашна и петролеума. Градско Апровизиционо звање у Ујвидеку извештава како трговце тако и грађанство да се на купоне бр. 5 и 6 има издати црно брашно, а на купоне 4 и 5 за петролеум по једна литра петролеума.

Нов програм у Ракоши Биоскопу Од 25. I. до 3. II.

Девојка брда

Одличан мађарски премијерни филм по роману чувеног Торман Цешла, а који се истовремено приказује и у Будапешти.

Фењеш Алис, Нађ Иштван, Др. Хосу Золташ, Грегус З.

— Успело предавање о занатлиском сталежу. На Слободном лицеју одржано је пре неки дан веома успело предавање, које је одржао г. д-р Улеих Була, градски саветник. Предавач је говорио о теми: „О занатлиском сталежу“, којом приликом је присутне упознао са многобројним питањима која дубоко задиру у интересе овог сталежа. Ово веома успело предавање присуствовали су многобројни чланови Барош-савеза, а завршетак је пропраћен бурним аплаузом предавачу.

— До 31 јануара морају се пријавити све количине старог гвозђа. У смислу наређења број 6380/1940 ИПМ морају се пријавити Централни за скупљање метала до 31 јануара сва стоваришта старог гвозђа и металних отпадака. Најдуже до 7 фебруара имају се поднети Централни понуде за откуп. Од обавеза предаје ових отпадака искључују се оне лица која су већ добила дозволу од Уреда за сировине. Под обавезу пријаве долазе и сви власници ових стоваришта који располажу извесним количинама отпадака од кованог гвозђа, ливеног гвозђа, бронзе, алуминијума итд. Од ове обавезе ослобађају се и она лица која у предвиђеном року докажу да су већ квалификовала своја стоваришта овом одредбом. Неудовољављања овој наредби повлачи тешке кривичне последице. Тако на пример, Шаму Веклер, трговац гвозђа у Вању, кажњен је што је пропустио водити евиденцију о овим отпадацима, са 1.000 пенига глобе. Индустија електричне металне робе и дивизија д. д. односно управитељ овог предузећа Геза Ловаш због истог дела кажњен је са 8.000 пенига новчане казне. Сем ових примера било је још много сличних пресуда. М. кр. централа за сировине покренуће поступак против сваког оног лица које није вољно да удовољи овој наредби.

— Пријези за Величку Брзак. Љубица Парошки, ученица првог разреда основне школе из Сентамата 3 пенига, Мирјана Гврилковић, ученица трећег разреда основне школе 10 пенига, и Тина Вилић, ученица другог разреда основне школе, обе из Ујвидека, 5 пенига.

— Обустава рад грађанске школе у Бајмоку. Пре краћег времена забрањен је рад грађанској школи у Бајмоку. Из објашњења о забрани рада види се да школа није била организована како то прописују односне наредбе. Услед забране рада сви ђаци уписали су се у више разреде основне школе. Поведена је акција да се изради дозвола за поновно отварање грађанске школе.

— Четрдесет пет милиона марана, резултат зимске помоћи у Немачкој. Јављају из Берлина да је за време скупљања прилога за зимску помоћ скупљено 44,9 милиона марка, односно 20% више него у току прошлогodiшњег акције.

— Велики концерт приредиће се 7 фебруара у Ујвидеку, по подне, у великој дворани „Сабалшаг“ хотела, који организује Градски просветни одбор уз сарадњу ујвидечких музичара. Овоме концерту присуствоваће и неколицина пештанских уметника, док је чист приход намењен члановима породица хонведа.

— Упис берберских и фризерских шегрта у стручну школу. Управа фризерске секције Занатског удружења позива све фризерске мајсторе из Ујвидека да своје шегрте упишу у стручну школу у понедељак, 1 фебруара, по подне између 2—3 часа. Они шегрти који не буду похађали ову стручну школу неће моћи полагасти помоћнички испит.

— Већ дуже времена алемачки гвозђаре Динген Габор примећује да му нестаје робе. Почев од 26 о. м. та до данас опажао је Динген Габор да му скоро свакодневно нестаје гвозђарска роба у замашној количини. Он је јуче поднео полицији пријаву у полицијски орган, који је лице места, врло брзо су ушли у траг тајанственом нестанку робе из дућана. Неколицина трговаца у Ујвидеку и околини, који такође имају своје гвозђарске радње, ступили су били издавно у везу са неколицином немачког Динген Габора, долазили у радњу, барали потребан материјал, и пошто им је све било споровано, одлучили су на благорјучу до су плаћали много мању суму од стварне вредности, јер помоћници нису уносили у рачун све запакване ствари. Тако је истрагом утврђено да је већу количину робе на овај начин изнео Беч Верј, и Вилеје Красовиц, као и још један трговац из околине. Поводом овога налаза саопштан је Беч, који је пристао да исплати 500 пенига власнику гвозђаре на име отштете, а Красовиц је исплатио 200 пенига. После тога Динген Габор повукао је своју тужбу, док се истрага по овој ствари наставља у даље.

— Државе у којима убудуће могу студирати Бугари. Бугарски министар просвете издао је наређење у погледу студирања бугарских студената у иностранству. Убудуће моћи ће бугарски студенти или на студије у Немачку, Италију, Мађарску, Хрватску и Словачку. Само у изузетним случајевима по одобрењу Министра просвете дозволиће се и студирање у Швајцарској. У Француској ће се дозволити студирање само оним студентима који су још пре рата започели тамо своје студије.

— Пораст криминалитета у Америци. У Сједињеним Државама порастао је од почетка рата криминалитет. У току прошле године осуђено је због намерног оштећења свога тела 218 лица, која су хтела да избегну војној обавези, а 300 лица осуђено је због издајства.

— Мађарско-бугарски преговори о пловидби у Софији. На позив бугарског министра саобраћаја инжењера Радославова отпутовао је у Софију владин главни саветник и директор народног слободног пристаништа и поморске пловидбе витез Феликс Борнемиса. У Софији ће се расправљати о питањима заједничке мађарско-бугарске пловидбе.

— Бачка фото-служба. Од Удружења бачке фото-службе у Будапешти добили смо позив да упутимо свима бачким фотоамерима позив да привремено снимају породне хонведа која се боре на фронту. Нека сваку слику копирају у два примерка. Један нека предаду породици, а други нека пошаљу нама са адресом оца, брата или сина који се бори на фронту, како би наша служба ову фотографију послала на фронт и томе приликом највеће задовољство јуначким хонведима. Баша, трошите филмове и вожајте се сликајући породне хонведа. Коопје треба слати на адресу „Двак фото“, Будапешт, Бањања улица 8. Сваки овај ђак који до 1 новембра ове године пошаље највише оваквих фотографија добиће један похар као награду. Сем ове прве награде има још и утешних награда.

— Мали зборник пореских прописа за 1943 годину. Изашао је из штампе мали зборник пореских прописа за 1943 годину који садржи све пореске законе и наредбе. Овај зборник може се добити у свима књижарама.

— Успостављање централе за кудељу. Ради управљања продукцијом кудеље ускоро ће доћи до оснивања централе за кудељу. До овога оснивања доћи ће вероватно почетком фебруара ове године. Централна ће имати и своје филијале од којих ће једна бити у Ујвидеку. Најважнија филијала биће ујвидека пошто је продукција кудеље Делвидека петорострука од продукције целокупне земље.

— Тецај за болничарне Зеленог мрста. М. кр. хигијенски институт у Сегедину одржаће тецај за болничарке у заводу за болничарке и нудила. Овај тецај почиње 15 фебруара. Тецај има три струке: нега болесника, здравствена и социјална нега. На овај тецај примају се лица од 18 до 30 година. Пријавити се могу она женска лица која имају испит зрелости средње школе, учитељску диплому или диплому забавнице. Изузетно примаће се и са шест разреда средње школе. Молбе се примећују до 1 фебруара код М. кр. завода за васпитање болничарки и нудила. Сегед. Техничарски венац, број 23—25. Одмах по стицању дипломе уносене је осигурање или у здравственој и социјалној служби или код месних поверљивих државног фонда за заштиту народа и породице. Сва остала обавештења могу се добити код Градског главног физиката, Ујвидек, Андраш ул. бр. 1.

— У Турској биће ове године добар род. Приликом свога инспекционог пута по Јужној Анатолији изјавио је турски министар трговине да ће по свима изгледима овогодишњи род бити врло добар. Рачуна се са већим рођом житарица и да ће услед тога опасти и цене.

— Интереси Немачке и Италије у Чилеу заступн Швајцарска. ДНЕ јавља да се Швајцарска примала заступнања немачких и италијанских интереса у држави Чиле.

ЗАБРАЊЕНО ЈЕ ПОДИЗАЊЕ
КИРИЈА

Ко повиси кирију, биће кажњен

Пре извесног времена „Нова пошта“ објавила је да је изашла министарска наредба, којом се одобрава повисиоња кирије у Делвадику према основу, која је важила на дан 1 септембра 1939 године. Ми смо, пошто многи пишу правилно схватили смисао ове наредбе, накнадно објавили да ова наредба уствари даје овлашћење Министру унутрашњих послова да у сагласности са Министром Финансија може, према указаној потреби и оправданим приликама, посебном наредбом одобрити повисиоња кирија.

Према томе, значи, док ова друга наредба не буде објављена, нико од кућевласника не сме повисавати кирију. С обзиром да се до сада десило више случајева, да су неки кућевласници, погрешно тумачећи ову наредбу, повисили кирије својим станарима, од стране Градског пореског звања умолени смо да упозоримо све заинтересоване да је, све док ова друга наредба не буде објављена, повисиоње кирије забрањено и да се кућевласници, који повисе кирију, излажу опасности да буду строго кажњени.

— о о о —

— Још није пронађен убица Илона Шварц Фабијан, Полиција у Будапешти већ неколико дана води најенергичнију истрагу да пронађе убицу десетине играчице Илоне Фабијан Шварц. Полиција је протрела многа места која су имали кратке зимске капуће, али за сада нема озбиљног трага. Полиција је за сада могла само са установи део тог живота Илоне Шварц. Као играчица била је необично прослављена. Њена лепота водила је од успеха до успеха. Обишла је све метрополе света и играла у првим ноћним локалима. Забављала је разне принцеве, књажевике, умотнике и аристократе. Била је пријатељица свих тадашњих модних кругова.

— Прилози за удову Скочић и Велинку Брзак. Марезина, ћеркица г. д-ра Николе Матијевића, специјалисте за болести носа, уха и грла, доставила је нашој редакцији 20 пенга, с тим да се 10 пенга да уд. Даринки Скочић, а 10 пенга Велинки Брзак. — На Куле достављена нам је свота од 100 пенга с тим да половину ове своте упутимо уд. Даринки Скочић, а другу половину Велинки Брзак. Дали су своје прилоге: Предраг Веселиновић 10, Влајсављевић и Кнежевић 10, Мрђанов Јефта 10, Херцог Радивој 5, Ранков Миливој 5, Војни Пера 5, Шовљански Драга 5, Мандарић Иван 3, Ачански Маха 3, д-р Ачански Милорад 3, Наранић Миле 2, Ђосиф Ђока 2, Вујанић Јанко 2, Бошњак Влајко 2, Леђенац Никола 2, Радослав Љубојевић 2, Дамјанка Белић 2, д-р Јокић 2, Јован Диклаћ 2, Веселин Шовљански 2, Јован Вурица 1, Леђенац Миле 1, Букавић Јефта 1, Голољубић Војин 1, Леђенац Мјата 1, Букавић Светислав 1, Иштв Душан 1, Пандуров Милан 1, Леђенац Славо 1, Јерков Жарко 1, Влашки Никола 1, Ачански Милош 1, Дамјанов Миле 1, Шовљански Боривој 1, Паланачки Војин 1, Букавић Милан 1, Отаван Лепојов 1, Бабић Јопа 1, Славко Викимић 1, Херцог Славо 1, Апа Ачански 1.

— Девет и по милиона килограма дувана износи прошлогодишња производња дувана у Независној држави Хрватској, т. ј. више него 1941 године.

Манцика Чете из Сабадке, оптужена
за убиство свога оца, упућена је на
психијатриски преглед

Сабадка, 29 јануар. — Пред Кривичним већем г. д-ра Лизера у Окружном суду у Сабадки одговарала је за злочин одубиства Манцика Чете, млада удовица, која је оптужена да је почетком априла 1941 године на зверски начин убацила свог оца.

Манцика Чете живела је у кућној заједници са својим старим оцем, пензионисаним железничаром, у Бапшеном делу града у Сабадки. У породичној кући, где сем њих нико није становао, они су живели сасвим повучено. Она је радила домаће послове, а отац је издржавао ћерку од своје железничарске пензије. Отац је увелико пио, те није никада није достајало са стола, па је и Манцика Чете пила на вино. Тако је то трајало годинама. У почетку априла 1941 године једног поподнева Манцика је узела и са собом сакиру, ушла у собу где јој је отац већ легао у кревет и ударила га по глави неколико пута. Стари Чете је одмах умро. Манцика је затим пошла у госте својој рођаци и за сат два вратила се кући. Надала је велику ларму и звала у помоћ све суседе. По том је примети-

ла да јој је хаљина крвава. Брзо је испрала и сакрила у шупу. Одмах је дошла и полиција, која је Манцику ухапсила, јер је било очигледно да је она извршила злочин.

На данашњем суђењу Манцика се појавила елегантно обучена. На предлог браниоца г. д-ра Николе Копиловића претрес је проглашен тајним за време њеног саслушања, те је сва публика напустила судску салу.

После њеног саслушања саслушани су сведоци Геза Салаи и Бела Голфшофер. Они су углавном дали исте исказе. Потом су саслушани још Етеља Чете, рођака Манцике, коју је ова посетила после убиства оца, и Етеља Гарас, ташта брата оптужене. Они су изјавили да се Манцика никад није тужила на оца.

Затим су саслушани политички органи који су ухапсили Манцику, па су дали своје исказе бивши градски физик г. д-р Мелета Вуричић и судски лекар г. д-р Хес.

По завршеном саслушању сведока и вештака суд је, на предлог браниоца, донео одлуку да се Манцика упути на психијатриски преглед.

ИЛУСТРОВАНА

Недеља

КУПИТЕ ТРЕЋИ БРОЈ ИЛУСТРОВАНЕ НЕДЕЉЕ У КОЈЕ ЋЕТЕ
НАЋИ РЕПОРТАЖУ О ТУНИСУ, СА ДЕТАЉНОМ МАПОМ, 2 ПРИЧЕ,
РОМАН, ФИЛМ, ЖЕНСКИ СВЕТ, ДЕЧЈУ СТРАНУ И ДРУГО. ЦЕНА
ИЛУСТРОВАНЕ НЕДЕЉЕ СНИЖЕНА ЈЕ НА 30 ФИЛЕРА, ПА ЈЕ
ПРИСТУПАЧНА СВИМА СЛОЈЕВИМА.

— Валовнице за течевину и порез на иметак треба поднети, у духу наређења Финансиске дирекције, на целој територији, до краја фебруара. У Сабадки су објављени плакати, који позивају порезовнике, који подлежу плаћању опште течевине као и пореза на иметак, да најкасније до краја фебруара поднесу валовнице у надлежном отсеку Градског пореског звања.

— Најновија из Хрватске, у Берлину је свечано отворена прва хрватска изложба ликовне уметности. Изложено је 400 радова свих угледних хрватских вајара и сликара са Иваном Мештровићем на челу. Изложбу је отворио у присуству дипломатског кора и многих културних радника хрватски посланик у Берлину д-р Миле Булак. — У Загребу су одређене нове цене животних намирница. Просечно брашно по килограму 40, хлеб 8,33, млеко 20 куна, путер, 215, јаја 4, кромпир 8, пасуљ 16, лук 56 (досадашња цена била је 7 куна) уље 52, маст 150 (досада 50), говеђе месо 58, свињско месо 106 (досада 55), телете 66 (досада 33) бело вино 70 (досада 40) огревно дрво 1.400 по хв. (досада 600 куна), петролеј је поскупео од 9 на 18 куна.

— Број медведа у Шведској. На основу званичне статистике сазнаје се да у Шведској има сада тачно 294 медведа. Обзиром на околности размножавања, власти су обуставиле досадашњу забрану лова.

— Многе улице у Сабадки добиле су нова имена. Сада је градска управа давала име оним улицама које су изграђене после 1918 године, као и неким старим улицама, које су имале несавремена, а често пута и смешна имена.

— Уплата таксе за бицикле и фијакере у Сабадки. Градска управа у Сабадки издала је проглас у коме позива све власнике бициклова и фијакера, да у року од 15 дана уплате таксу за бицикле и фијакере. Такса за бицикле износи годишње 3 пенга, а за фијакере 36 пенга. Чекови се могу у року од 15 дана преузети у градској кући, полуспрат бр. 17.

— Није лако бити ни Швајцарац. Власти у Швајцарској донеле су једну наредбу у смислу које може се одузети држављанство сваком Швајцарцу који борави у иностранству, а чији рад штети политичкој и привредној независности Швајцарске.

— Нова замена за какао у Немачкој. Немачки стручњаци израдили су ново средство за исхрану потпуно слично правом какао-у. Нови какао има не само потпуно сличан укус и боју него и све потребне хранљиве састојке и садржи довољно какаорија.

Градоначелник сл. кр. града Ујванде
Број 2943/1943.

ОБЈАВА

Обавештавам одгајиваче коња да ће прикладна станица отпочети свој рад 2 фебруара у касарни полске полиције на Ченејским салашима. Обзиром на тешке ратне прилике град није у могућности да обезбеди потребну храну за ждребце које је град добио ради расплода. Ждребци су првокласна грла. Из овога разлога позивам и умолјавам економе да приликом искористивања ових ждребаца сем установљене таксе изводе предати и један килограм зоба да би се они првокласни ждребци одлично хранили. Ово је тако мала количина коју ни један економ неће осетити. Исхрана наших ждребаца предуслов је за расплод. Позивам грађане који су уплатили таксу да траже и карту за расплод. У случају ако на свој захтев ову карту не добије, нека одмах учини пријаву економском звању града Ујванде. (Градска кућа, соба бр. 12) Ујванде, 20 јануар 1943.

д-р витез Нађ Милош, а. р.
градоначелник.

— о о о —

— Држа крађа у Атила-биоскопу. 28 о. м. у ноћи извршена је веома држа крађа у биоскопу Атила. Незнати допов задржао се после претставе у биоскопској дворани, а када су сви наменитици били отишли својим кућама, кривао је из свога склонашта, обрио благостају, но пошто тамо није ништа нашао, наставио је са тражењем вредносних ствари по другим просторијама. Том приликом допов је узео одело и неке друге ствари Јожефа Виславског, у вредности 70 пенга, а потом је прешао у фоаје где је покупио разних шећер-лема у вредности од око 80 пенга. Затим је, како су полициски органи на лицу места утврдили, обрио локот ватрогасног излаза и кривао напоље. Истрага се наставља.

— Ко зна што за Милана Грубановог из Мартоноше? За време рата у Југославији, 1941 године, нестало ми је брат Милан Грубанов, чија је јединица била 2 бива чета у Рајловцу. Ко нешто зна о њему, моли се да ми његовом брату Милошу Грубановом. Мартонош. 204

— Десето градско дечије обданиште у Сабадки отвориће се ових дана у згради бившег Правног факултета. Мајке из околине могу већ сада да упишу своју децу у ово обданиште, уколико нису у стању да преко дана воде о њима бригу.

— Нема шибница у Француској. Услед недостатка папира и потребне количине дрвета, француске творнице за израду шибница дошле су у тежак положај јер не могу да задовоље сву потребу потрошача у Француској. Власти су позвале грађане да празне кутије за шибнице предају продавцима, како би се избегла бар делимично ова нестаница.

— Марке за Турску израђују се у Бечу. Државна штампарија у Бечу примила је једну велику поруџбину за рачун турске поштанске управе. Штампарија ће израдити 200.000.000 комада марака разних вредности са ликом Исмет Иненина.

— 30 кг. песка у стомаку једног коња. Један ветеринар у Бадену у Немачкој установио је приликом прегледа једног болесног коња да у његовом стомаку има 30 кила песка. Коња су хранили са репом која није била опрана.

Личност Претседника националне кинеске владе Ванчингвеја

Деветог јануара обавештајне агенције пушташе су у свет занимљиву вест; национална кинеска влада са седиштем у Нанкингу објавила је рат Сједињеним Државама и Енглеској.

Вест о објави рата Нанкинга англосаксонским силама није изненадила свет, јер је национална Кина — као што је то министар пропаганде кинеске владе приликом саопштења о објави рата рекао, — већ од почетка рата на Далском Истоку најгласније да хоће да дели са Јапаном радости и патње овога рата.

Са јапанске стране са потпуном разумеваном је примљена одлука кинеске владе. Јапански министар-претседник Тоџо изјавио је да је овим кораком кинеске Кине сада ушло у блок велике Источне Азије милијарда људи до коначне победе.

Пре свега треба расчистити основно питање: шта је то национална Кина.

Сама Кина, која има површину од око 5 милиона квадратних километара, има 425 милиона становника. Међутим Кина је од 1842, приликом анектирања Хонгконга од стране Британије изгубила знатан део обалне територије. Када је Јапан 1937 отпочео рат против Кине, претседник Куоминтанга, маршал Чанг Кај Шек преселио је своју престоницу из Нанкинга у Чунгкинг. Када су Јапанци заузели Нанкинг, образовали су оне владу на којој се чело налази Ванчингвеј.

Ванчингвеј, претседник кинеске владе, познат је и по именима Ванг-Чанг-Минг и Хенри Баунг, а има данас 62 године. По свршеној средњој школи студирао је историју и право у Јапану, поставши присталица вође Кинес, Сун Јат Сена. Ванчингвеј се од ране младости показао као врло борбен, те је неколико пута био и затворан. Од смрти Сун Јат Сена, 1925, настаје размимолажње између Ванчингвеја и Чанг Кај Шека, које је данас претворено у отворену мржњу. Она су једно време сарађивали, али се после 1937 Ванчингвеј разишао са Чанг Кај Шеком по питању политике према Совјетској Унији. Он је сматрао да се благостање Кине може осигурати једино путем сарадње са Јапаном. Међутим због такве политике присталице Чанг Кај Шека жигосале су га као издајника, те је 1938 напустио Чункинг, одлетевши авионом у Хонгконг, и одатле позвао Чанг Кај Шека да склопи са Јапаном посебан мир који му је попуђен. Међутим Чанг Кај Шек није прихватио предлог о закључењу посебног мира, те је Ванчингвеј ступио у службу Јапана. Као претседник нове кинеске националне владе ушао је са Јапанцима 1940 у Нанкинг, напшто су Сједињене Државе и Велика Британија најавиле да признају само владу Чанг Кај Шека.

На својем одговорном положају Ванчингвеј се данас труди да што више продуби везе са Јапаном, а сада је његова влада објавила и рат Англосаксонцима, да би постала циљева за којима тежи.

„НОВА ПОШТА“ У БУДАПЕШТИ

може се добити сваки дан
у трафици ХАНКЕ —
Версипалне улица број 30

ПРОБЛЕМ ГУМЕ

Због повећања потрошње све зарађене стране теже повећању производње гуме

Рат је снабдевање света гумом, нарочито у току 1942, у знатној мери изменио. Услед несташнице сировина, а и повећане потрошње, производња вештачке гуме развијена је нарочито у Европи, а у осталим деловима света — изузев Азије — чине се да некосежни покушаји за осигурање снабдевања гумом природним или вештачким путем.

Центар светске производње гуме је источна Азија. У 1940 међународни извоз сирове гуме износио је око 1.4 милиона тона, од чега су источнокинеске државе извеле 97%, док је на остале производне области гуме, тј. на Јужну Америку и Африку, отишло само 3%. Освајање Јапана у источној Азији отсекло је најбогатније изворе гуме од Енглеца и Американца. Најтежи ударац пререпеле су Сједињене Државе, које су своју огромну потребу гуме највећим делом покривале баш са територија окупираних од Јапана. Рати повећаног наоружања потрошња гуме у Сједињеним Државама све се више повећала. Овогодишњи дефицит у гуми Сједињене Државе успете су да покрију са 693.000 тона приручних гумених отпадака. Међутим у 1943 положај изгледа сасвим другачије. Укупна производња вештачке и природне гуме у Америци предвиђа се за ову годину 436.000 тона, што је потпуно недовољно, јер је Америка у овој години потребно 1.047.000 тона. Према процени стручњака, несташница гуме ће изнети 330.000 тона кога се неће моћи никак о покрити.

ПОВЕЋАЊЕ ПРОИЗВОДЊЕ ВЕШТАЧКЕ ГУМЕ

Вештачка производња гуме у Америци налази се тек у повоју. У 1941 у Сједињеним Државама произведено је свега 20.000 тона вештачке гуме. Увидевши безизлазан положај над-

лезних кругови у Сједињеним Државама решили су да у највећој мери повећају производњу вештачке гуме. Одређена је свота од четири стотине милиона долара за отварање нових фабрика за производњу вештачке гуме. Међутим, те фабрике нису још изграђене, те је питање да ли ће до краја и успети да постигну предвиђени капацитет.

ПОВЕЋАВА СЕ И ПРОИЗВОДЊА СИРОВЕ ГУМЕ

Од не мањег значаја је и повећање производње сирове гуме. У првом реду Бразилија би била та у којој би Сједињене Државе могле да повећају ону производњу. У прашумама дуж реке Амазон налазе се огромне количине гуменог дрвећа, али је оно на тако огромним површинама, да на један хектар пада највише пет дрвећа. Због тога је искористиће овог дрвећа у великој мери отежано, а с том тога овде се показују и велике транспортне тешкоће.

Први је дошао на помисао да искористи гуму из Бразилије амерички магнат Форд. Он је купио огромне површине гумених плантажа, тако да се 50% производње сирове гуме у Бразилији налази у његовим рукама. Сем Форда у бразилјанској производњи гуме учествује и позната америчка фабрика гуме „Гуд Јирс“ са 3 милиона долара годишње. У последње време а бразилјанска влада се заинтересовала за производњу гуме и почела је са њеном експлоатацијом уз финансијску подршку Сједињених Држава. Основано је друштво „Амазонас Базис Девелопмент Ко.“ са задатком да се производња сирове гуме повећа по могућности до највећег степена. Све то најбоље доказује колико је данас важна гума за све зарађене стране.

За последњих неколико деценија пустински песак заузима све веће површине у Северној Африци

Афрички континент, где се сада воде велике борбе и у који су унере не очи целог света, занимљив је не само због ратних операција које се тамо воде, него и са чисто научног становишта. Немачки истраживачи који су испитивали Африку установили су да плодним крајевима овога континента прете пустињска песак. Пре неколико десетина година песак у Северној Африци могао се приметити у малом обиму. У последње време запажена је већа количина песака на просторима Уганде, Танганике и Јужноафричке Уније. Пешчане буре носе песак у досада плодне крајеве. Постепено освајање простора и претварање плодних крајева у пешчану пустињу стално се повећава. Истраживач Лео Фробениус установио је да је у пешчаној пустињи Сахаре некада цветала велика култура. Танганика, Уганда и Јаза биле су некада необично плодне области. Данас је производња у овим областима опала у таквој мери да се више од половине становништва не може прехранити. У овим државама није се водила рационална економија. Шуме су уништаване, а нове се нису дикале.

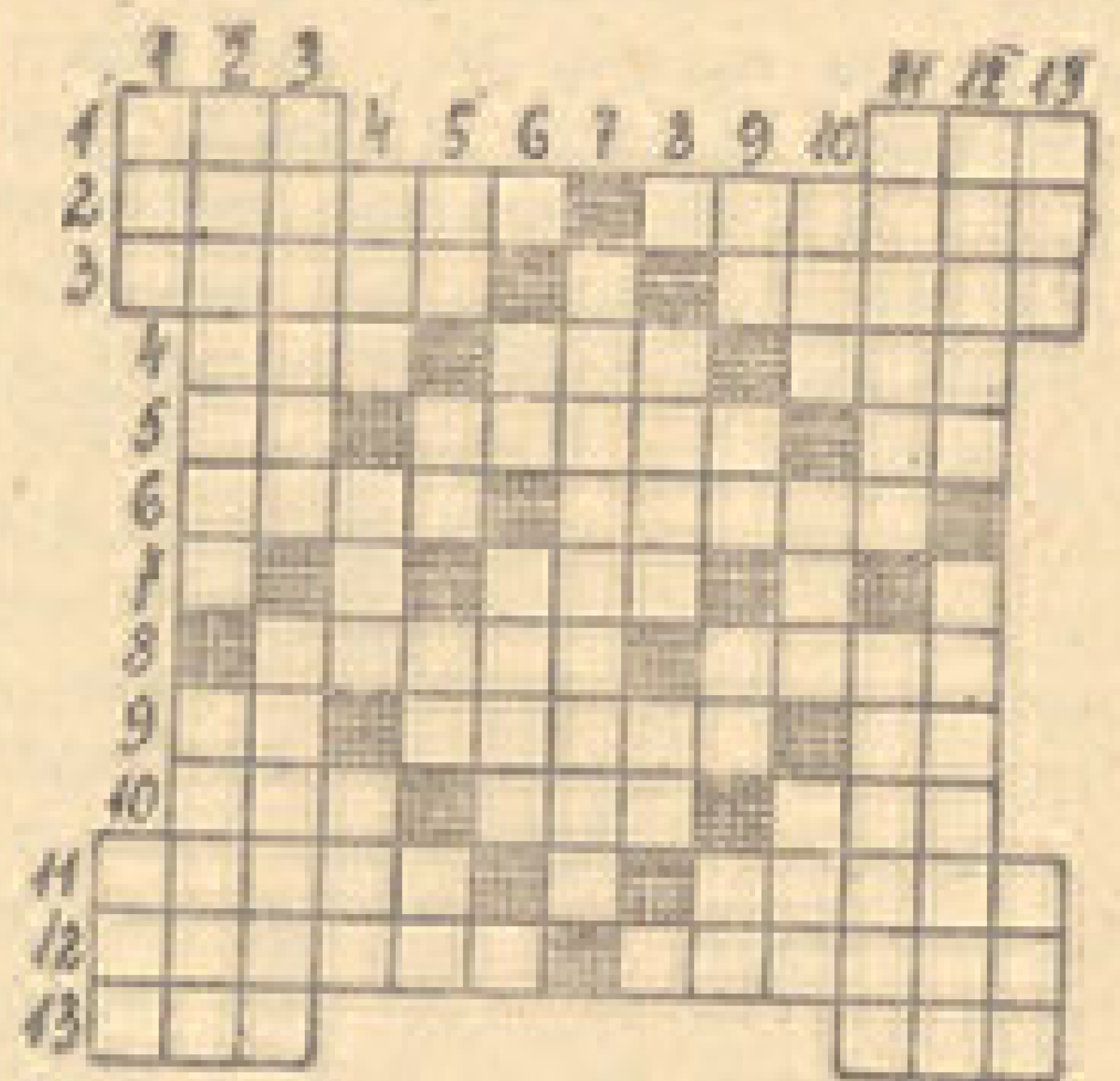
У Јужној Африци, Трансвалу и Наталу пре рата је покушао да испита ове чудне појаве професор универзитета Хилворера, др Ђорџ Ђед. Некада су ово били плодни крајеви који сада не производе ни приближно онолико као пре. Урођеница која овде

живе нису у току неколико векова ископили ни једно дрво и настала је несташница у води. Приликом вршења ископавања наишао је професор на остатке једне велике културе. По процени стручњака та култура постојала је пре 2—3000 година. Појава песака у овим крајевима објашњава се тиме што је земљина површина услед много дрвећа постала испуцана, а што је убрзало отицање воде тиме су се услови за напредовање и развојање разних биљака необично погоршавали. То пак, утицало је на промену климе.

Сличне прилике владају и у околини језера Чад. Последња истраживања констатују да се језеро Чад полагано осушава а околини простори се претварају у пешчану пустињу. У ово огромно језеро са површином од 20.000 квадратних километара утичу реке Шар и Логона. Река Шар доноси мења своје место утока у језеро за читавих 80 метара унапред. За време кишне периода уопште се не улива у језеро, него се разлива у мочвару Тибур. Постепено, ако се ово опадне продужи, несташе воде између језера Чад и реке Шар и цела ова површина претвориће се у пешчану пустињу. Становништво геолога који су тамо вршили истраживања углавном се слажу да слаб надзор и слабо економисање само убрзава проширење пустиње, и да човек нема снаге да задржи ову промену, а услед тога и нову климу.

УКРИШТАМЕ РЕЧИ

Број 15

Водоравно: 1) Ја (латински) — врста палагаја. 2) Домаћа животиња (множина) — опран четком. 3) Метал — један број — опроба. 4) Врста зрбе — мушко име — врста спорта. 5) Лична заменица — пропелер — извијали српског песника. 6) Мирисна биљка — мушко име. 7) Сугласник — сугласник — Беч — сугласник — сугласник. 8) Уметничка игра — престаниште у Француској. 9) Грчко слово — центар — 24 и 13 слово азбуке. 10) Господин (турски) — првак — улаче влагу. 11) Узме мушкне власти — вокал — марка пилаћа машине. 12) Мучити — првак на затворена линија. 13) Лична заменица — женско име.

Усправно: 1) На — туло вода. 2) Библијски део — француски књижевник. 3) Од олова — оспале. 4) Показна заменица — мушко име — зрба. 5) Домаћа животиња — слово латинице — кон (мађарски) — иницијали руског књижевника. 6) Свеза — свеза — религија — вокал. 7) Узети бувице масти. 8) Вокал — муслиманско мушко име — њега — вокал. 9) Грчко слово — женско име (без -а) — ушаста заменица — женско име (са -а на крају). 10) Непознати у математици — женско име — сат. 11) Лука у Велату — ударила. 12) Муслиманско мушко име — носит. 13) Женско име — женско име.

РЕШЕЊЕ УКРИШТЕНИХ РЕЧИ

Број 14

Водоравно: 1) Ливада. 2) Патарница. 3) Тама — соло. 4) Рина — Об — Мара. 5) Ада — Ноус — нов. 6) Ви — кланац — ва. 7) Аја — елан — шир. 8) Нама — ар — кани. 9) Нора — кара. 10) Рабадија. 11) Салона.

Усправно: 1) Рави. 2) Тинијан. 3) Пана — Амор. 4) Лама — к — Арас. 5) Ита — иле — аба. 6) Ва — обала — ва. 7) Ар — бунар — До. 8) Дис — сан — ким. 9) Апом — п — Каја. 10) Елан — пара. 11) Оровина. 12) Авари.

200.000 АМЕРИЧКИХ ДЕВОЈАКА И ЖЕНА ПРОТИВ ЖЕНИДБЕ АМЕРИЧКИХ ВОЈНИКА У ИНОСТРАНСТВУ

Листови објављују један занимљив случај који је предмет пажње целокупне америчке јавности. Најме, Министарству војном у Вашингтону предата је једна претставка коју је потписале 200.000 америчких девојака и жена. У овој претставни моле се војне власти да се америчким војницима, за време док се налазе ван Америке на војној дужности, забрани женидба странкињама. Овај захтев чланница лиге, која је покренула ову акцију, оправдала се тиме да у Америци има још много неударних девојака, па ако се амерички војници буду у иностранству женили и враћали кући са женама америчке девојке ће остати усуделице.

ГЛАВА „НОВЕ ПОШТЕ“

Стив остаје гласник

Војислав Мишић

Мрак се већ почео хватати над монотоном преријом када се Стив, јашући на коњу са гитаром пребаченом преко леђа, приближио хаџијенда старог Стевића. Дошао је до последње олуке одакле се већ видели раштркано, палмама и дрвеном ограничено куће и кућери, што је све заједно сачињавало змање некадашњег шерифа а сада угледног поседника Стевића Јахаја се клатно на коњу и спољни му изглед одавао је велики умор који је готово умртвио његово тело. Замишљен и уморан, он је пао у полусан те није ни приметно кад је стигао до два лозом обавијена стуба која су представљала главни улаз у хаџијенду.

Још откако зна за себе Стив је служио другима као равнотежа добрих и рђавих вести, достављао пакета на града, једном ређу био је једина веза између раштрканих хаџијенди и мањих прериских места. Још као дечак садео је на боку дилжанса и помагао кочијашу да се скину пакети или је, шта више, држао узде док се кочијаш борио са дрским бандитима којих је у доба његове младости била прегуца прераја. Доцније, он се отргао и стао на ноге те је, набавивши једну скоро угинулу рагу, основно сопствено предузеће које се ипак није никако авало, али је и без имене одлично функционисало а, што је најважније, потпуно је задовољавало потребе и захтеве не баш богатих становника Ситија и околине. Јашући на свом коњу, ишао је Стив од места до места делећи песма преко ограда, испоручујући поруке а да се није ни заустављао.

— Хало, Дик! Реци Цефовой жени да ће јој мужић бити у другу недељу пуштен. Дечко се, изгледа, честито држао, па су се смиловала, веставала Стив уз шалу и већ репортира оном што залива башту:

— Здраво, Хари! Одneo сам та новац у банку; за двадесет година можеш рачунати да ће се и од само камате накупити 25 центима.

Подељивши сву пошту, а писмену и усмену, одмаз Стив даље, пролазећи преко поља засађених луваном и сушакретом, у којима врн од радника и радница за које он такође налази понеку новост и обавештење. А кад оде ван догледа ових се форме, Стив секада са леђа гитару, пребације узде коњу преко врата — секи. Пева Стив честим дубоким гласом у коме се осећа туга и носталгија, па види га овако, нико не би веровао да је то онај исти Стив — гласник, весели и увек расположиви коњаник. Нико није још чуо његову песму, нико га није ви-

део како у тим тренуцима блуди погледом пуних тежње по бескрајној прерији а плавом небу, као да тражи очима све оно што је вечно, бескрајно: хтео би да и овај тренутак учини вечитим, да ово осећање продужи до у бесконачност. То траје само мало времена, а онда — ово опет фарме или села, и Стив опет постаје онај стари и свима познати — гласник Стив.

Данас је његова песма била још тужнија, поглед му је био мутан, никако није могао да се наместа на седлу. Више мрмљајући него певајући, он се по десети пут преслишавало понављајући у себи оно што је меморавоо вечерас да саопшти Стевићу и његој ћерци Дан. Још од свог раног детињства осекао је извесну симпатију према малој плавокој Дан, и као дечак на дилжансу најрадије је војео коње у Ситију где је у оно време њен отац био шериф. Доцније, ове симпатије разбуктале су се у праву љубав за коју нико, па ни сама Дан, није знала, јер је Стив то љубоморно крио пред свима, као што је љубоморно сирочавао сваке покушај да јој се било ко приближи. Решено је, дакле; данас ће им рећи све, узете Дан, имаће малу кућицу са банком, крају — за прво време може бити и коза —, заједно ће се трудити да стекну још и фарму са пуно живине и коња — биће срећни. Могућност да неко од њих двоје — мислио је на Стевића и Дан — буде противан овом плану није ни претпостављао, јер стари је знао да је честит и да воли да ради, а Дан је једном показала да би радо дошла са њим и добро и зло.

— Хало, Стив, истрча пред њега Дан босовога и у лакој летљој хаљини, кроз коју су се назирале њене бујне груди. Па зетим, не давши му времена да се отпоздрави, наспуну на њега са бујним питања: За што тако касно? Је ли Беси послала ковац за мене? Чујем да су опет напали на дилжансе код Хувера? Ниси ваљда заборавио да старом понесеш дуван? Дан је је детинасто епитивала и не дајући му да честито одговори ни на једно, већ му је постављала пово питање. Ухвативши га пријатељски и витимпо под руку, пратила га је према тераси, док је он причао о пожару што је избио у великој шуми, па затим о томе како је Џим наспуну саде, због ове са крајњим очима, вестукао сиротог Вила и о свему за шта је Дан налазила да је потребно да је обавести.

Данас је Дан била нарочито добре

воље. То се могло видети већ и по томе што је стално смуктала око Стива, вештајући му се о руку, шт је он, као и увек, протумачио кај један од њених детинастих начина да постигне свој циљ: да што више новости извуче из њега. Одједном отприлике на средњи стази које је водила према широкој веранди зараслој у лозу а лишће, Дан се нагла заустави а, ухвативши Стива, радосно му рече:

— Стив, данас сам тако срећна! Хтео бих нешто да ти кажем... нешто што нико још осим старог не зна...

Стив није веровао својим ушима. Загледа се у плаве, светле очи Дан, као да је из њих хтео да прочита да ли је истина оно што чује. Настао тренутак тишине, који је прекинуо глас старог Стевића:

— О, Стив је стигао. Добро везе! Стари се поздравља и повуче га према тераси која је већ била спремна да за вечеру. Стив збуњено проше: „добро вече“ а, беснећи у себи што га је стари прекинуо у извршењу намере о којој је полога путо размислио, седе лицем окренут према дворцишту, да би сакрио свој бес који се и на лицу опртавао.

— Па, Стив, причај нам шта има ново, навлазиво је стари, и сам редовно шта се десило згорет за време откако их је Стив последњи пут посетио.

— Ништа нарочито, олава се овај и хладним, ујединачним тоном поче рецитовати још причу коју је данас већ на седам места поновио: поново су провалили у банку Ивнинг компаније, Цеф је пронашао у потоку Пиз Хил грумен злата за који је добио два цана семона за жито, и још стотину других сличних ситница.

— А има и једна вест из блиске околине. Беси Каунт се верила са малим Диком, изјави Стив мало спуштеним гласом.

— Беси?, скоро трсну Дан.
— Хм... Беси и веридба, заклина, неповерљиво Стевић.

Настале тренутак мучног ћутања које су сви употребили за своју корист: Стив се спремао да, аналогно са Бесном веридбом, настапа сцену из врта а да се пред старим изјасни, а Стевић је припремао терен да изненади Стива вешћу којом је већ Дан хтела да га предухитри. После кратког ћутања стари диже главу и готово поносно, свечаним гласом поче:

— Сутра кеш, Стив, разнети још једну вест о веридби.

Ваљута а одмери Стива да би видео како су утисок оставиле на њега ове речи. Али Стив је био заузет својим мислима, па није ни приметио необичан тон којим је стари изговорио ове речи.

— Стив, понови Стевић повненим гласом, Дан ће се у недељу верити са Томијем.

ЊЕМУ ЈЕ СВЕЈЕДНО

— Пазм, друже, не скачи! То није Јока, већ фата моргана!
— Не чини ништа, ја монаке на нгом пливати!

Стив се трже — ко да је танџир а цео пребор који је стадо пред њим уз бучан звекот одлетео на под Стевића, Дан и пела тераса претворило се у велику црну мрлу која му закрлао видик.

— Дан и Томи... ах, па да... али како, па зар... ништа, ништа, збуњено процеди, запрепашћен у то лекој мери да није могао ни да скрпе своје изненађење.

Прибавивши се, он устаде са столице и неспретно се љуљајући пође према степеницама:

— Морам ићи. Ово се мора још вечерас раздасати свима. Дан и Томи, ковац пар! — повече, тетурајући се према степеништу.

— Стив, полудео си — стаде пред њега Дан и, ухвативши га за руке, хтеле га његоворите да одустане од своје намере.

Са муком се уздржавајући да не заплаче, Стив је благо одгурну а, прескочивши оградлу, трчећи се упути према коњу који је још стајоо везан за стуб. Отац и кћи су стајали немоћни да учине било шта што би променило његову одлуку.

— Јаку воћ, Стевић, Здраво Дан, узвикну машући перширом, док се коњ већ пропинао, спреман да полети. Оно двоје на тераси су ћутала, нису му одговорали на поздрав. Још тренутак, и није се чуо ни толот копа, а за коњаником се затворио завеса мрака.

— Стив је добар, рекла је Дан.
— Нијад се нећо опаметити, уздицнуо је стари, спуштајући се у шалоључу.

РОМАН „НОВЕ ПОШТЕ“

МАРИНЕЛА МЕЊА ДУШУ

МАРИО КОНЧИНИ

Он је одмах кочио и у том тренутку, као да су из земље изникли, појавила су се пред колима два човека који су се револверима у рукама принудили слугу да им преда торбу са новцем. Ни чиновник, ни слуга нису могли ни да помислијау да се бране против дрских бандита и кад су доцније дошли к себи, разбојници су заједно са својим обилним пленом исчезли у мрежу.

Полициска истрага у вези с овим ловим разбојничком нападом, у непосредној близини Рима, довела је до фантасичног резултата. Утврђено је, наиме, да се у близини места где је извршен напад — исто тако као и у случају разбојничког напада на Акла — налази мало језеро. И

ту је констатовано да су трагови бандита на обали језера прекинута и да се њихов траг није на другој страни није могао пронаћи. Може се претпоставити да су извршители јучерашњег атентата били исти они злочинци који су извршили гуасан и драак напад код Авила, јер су радили по истој методи. Како чиновник фабрике тврди, један од нападача био је њихог раста и управљао је целом овом витковском машинијом, што зде такође у кралог претпостави да је реч о истим лицима. Међутим, потпуно је разумљиво да су злочинци за два пута 24 сата свој други злочински напад извршили у великој удаљености од места њиховог првог разбојничког на-

пада. Истрага, уосталом, пуним темпом тече.

Шеф детектива испустио је новине из руке.

— Знате ли, Робинети, — рекао је — да није реч о обичним куљама, човек би имао воље да им срдично честита на том успеху. То је грандиозан посао! Бре, темедит и сигурај. Мислим да ће се провинцијска полиција блажирати у овом случају. Никома не завидим на овом немалом пријатном послу. Каково је ваше мишљење о овој ствари, Робинети?

Инспектор је направиле озбиљан израз лица. Овај случај га је просто распаљено, загољинао.

— Смиор Мо ени, — одговорио је — ако смем да се тако изразим, ја бих рекао: ја котвенски завидим провинцијској полицији. Најзад, појавио се криминалан случај за чају љубав је вредно да се један криминалан бади свом снагом и са пуно во посва. И страшно жалем што овој игри нећемо учествовати!

морени је с извесним негодовањем посматрао свог сарадника.

— Драго ми је, заиста нечим веће амбиције и слутим да ви стварно много патите кад се не јавља ни један крупнији криминалан случај. Ако би ствар од нас зависала, у Риму би се свакодневно дешавало најмање три убиства. На жалост, то мишљење не могу да делим са вама...

— За име Бокје, смиор Морени, ја стварно не заступај те мишљење! — протестовао је Робинети, премда је у себи морао да призна да овом приликом његов шеф није много претерало. — Хтео бих само толико да приметим... — наставио је, али није стигао да доврши реченицу, јер је телефон на шефовом писаћем столу зазвучао. Смиор Морени је подигао слушалицу и инспектор је следећих минута могао да чује само темпераментне уздице тог енергичног шефа:

Наставиће се

Субота, 30 Јануар,
Преп. Антон, Маргана Д

БИОСКОПИ

АТИЛА: Вештон.
НЕМЗЕТИ: Венецијанске ноћ.
РАКОЦИ: Девејка брда.
ЗРИЊИ: Прилика,
Претставе у 3, 5 и 7 часова.

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

Машки, 1941 априла 13 ул. бр. 2.
Телефон: 22-91.
Дивид, Хорта Миклош шугарут бр.
7. Телефон: 32-04.

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ И УМРЛИ

Рођено: 2 женска и 1 мушко дете.
Венчани: Д-р Варга Иштван, суд.
чиновник и Сич Лада, чиновница.
Умрли: Миланка Димовић из Обечеја; Ковач Јанаш, надничар, 18 год.;
ул. Милковић Марија рођ Абт, домаћин,
29 год.; Коста Какин, приватник,
90 год.

РАДИО

30 Јануар 1943.
БУДАПЕШТА, 7.00: Јутарња музика
● **10.15:** Концерт радио оркестра
● **14.15:** Из програма оркестра
Генц Барнабаша ● **12.10:** Концерт
оркестра поштара ● **14.00:** Циганска
музика ● **17.10:** Весело вече ● **21.00:**
Циганска музика ● **23.00:** Балетска
музика.

**МЕЂУНАРОДНИ ИЗВЕШТАЈ
О ВОДОСТАЈУ**

Јануар 29.
Дунав: Комаром 140 (-25), Будапешт 290 (-11), Паки 330 (-16), Мокач 310 (-6), Бездан 341 (-4), Гомбош 190 (-), Ујвидек 364 (+3).
Дрва: Баря 112 (-).
Тиса: Визарошмањ 156 (+1), Токвај 128 (+1), Тисефиред 150 (-), Чоград 086 (-16), Сегед 200 (+13), Тител 258 (+8).

ОДЛАЗАК И ДОЛАЗАК ВОЗОВА

За Будапешту: 4.31 (путнички а од Сабалке брзи), 20.24.
За Сабадну: 4.31, 8.18 (убрзани моторни, веза за Зомбор), 13.31 (путнички воз (само до Сабалке)).
За Зомбор: 8.53, 10.37, 18.48 (директан за Паланку), 17.06.
За Обече, Зенту, Сегед: 5.30, 14.00 (само до Обечеја), 16.33.
За Тител: 6.26, 20.27.
Из Будапеште: 18.04, 22.53 (брзи).
Из Сабадне: 7.38, 20.10 (убрзани моторни).
Из Зомбора: 7.32, 10.26 (директан из Паланке), 12.47, 20.13.
Из Сегеда-Обечеја: 7.28 (из Обечеја), 10.05, 19.46.
Из Титела: 6.24, 16.11.

Касачке трке

БУДАПЕШТА, Х. Керепеш ут 9
(Преко пута источне железничке станице). Одржаће се трке
31 Јануара, 2 и 6 Фебруара
са почетком у пола 3 часа 458

ПРАЗНО

ПИСМО под шафром „Ожалостено“ и усмљено може се подјелити у Администрацији.

Пет минута актуелне географије
**МАЛА ШЕТЊА КРОЗ ТУНИС,
ЗЕМЉУ ПРИПОВЕДАЧА БАЈКИ**

Тунис је она афричка колонија о којој се у последње време много говори и пише по новинама и часописима. Тунис личи у многоме на све остале афричке области и обалује у шароликој и бујној егзотичној лепоти. Ту се проводи типично оријенталски живот, аки је култура и цивилизација белих људи донела овој земљи многе благодети технике. Па ипак, Тунис има своје специјалне карактеристике, особина по којима се разликује од свију осталих егзотичних земаља у Африци, на Блиском и Далеким Истоку.

Најомељеније занимање становника у Тунису, којих данас има укупно 3 и по милиона, јесте слушање бајки, легенди и фантастичних доживљаја, дакле лектире која потсећа на Шехерезадине приче из „Хиљаду и једне ноћи“. У Тунису и осталим великим местима покрајине Туниса не постоји ниједан базар, кавана или нека друга радња у којој не би било бар једног професионалног приповедача бајки. Арабљани и Бербери, који чине главнину становништва ове егзотичне и лепе земље, у стању су сатима да са највећим уживањем слушају причања ових мајстора у приповедању и зато су одлично награђени. Због тога у неким местима Туниса није баш велики број урођеника који би се могли назвати вредним. Упркос многобројних токовина модерне културе и цивилизације, неке вароши у овој афричкој земљи, на пример Сфаке, имају прилично занемарен, ружан и неугодан изглед. Наша прва фотографија приказује једну мању улицу у Сфаку.

Можда су Арабљани и Бербери у Тунису постали немарни, алчни и лени због тога што су климатске и географске прилике у тој срећној и богатој земљи такве, да од човека

не изсекују баш велике напоре у свакодневној борби за живот. Јер за земљу у Тунису може се мерно душо рећи да је благородна која је већ и у старом веку сматрана правом ризицом старог римског царства. Непрегледне плантаже маслиновог дрвета пружају урођеницима најважнију њихову намирницу, а пошто су њихови културни прохтеви минимални, они друге своје животне потребе покривају израђивањем разних радова у кућеном занатству. Друга фотографија приказује једну велику плантажу маслина у северном делу Туниса.

У Тунису још и данас постоје строге прописи у погледу женске ношње код мухамеданаца, који су у модерној и напредној Турској укинуте биле по доласку Кемала Ататурка на власт. У првом периоду продирања хришћанства, Хришћани у Тунису играли су веома истакнуту улогу, већу него целокупна хришћанска црква у Италији. Из ове афричке колоније су у Европу пристизали први хришћански светитељи, међу њима и Свети Августин Тергулеја, Арнобије, Лактаније и многи други. Тек за време османлиске најезде и окупације, хришћанство се почело потискивати у позадину, па су у тој земљи завладали мухамедански закони и обичаји, конзервативни и строги. Трећа наша фотографија приказује мале Арабљанке из Туниса, одевене по строгим прописима Корана. Оно на носе ферече, као што су их у своје доба носиле Туркиње, већ бурнус, који покрива цело женско тело. Жене које се огрешују о овај пропис — а таквих у Тунису има у незнатном броју — кажњавају се веома строго, а после издржане казне никако више не смеју да напуштају своје домове.

АКО ИМАШ 17 ГОДИНА МОЖЕШ ДА СЕ ЖЕНИШ, АЛИ НЕ МОЖЕШ ДОБИТИ КАРТЕ ЗА ЦИГАРЕТЕ

Сличнице из данашње Француске

Француски листови описују један занимљив случај седамнаестогодишњег Француза, који се обрукао у звању за издавање карата за животне намирнице.

Један 17-огодишњи младић заволео је једну девојку и из те љубави требало је да дође до последица. Младићу је то управо годило, јер је на тај начин успео да издејствује диспензацију да може да се ожени са изабраницом свог срца, иако је имао свега 17 година, пошто се по француским законима мушкарац може женити тек са навршеном 18 годином.

Млади муж после венчања отишао је у Апровизационо звање и затражио да му даду карте за цигарете. Међутим на његово највеће изненађење, иако је он тражио да ове карте сада добије, јер је муж који издржава породицу, одговорено му је:

— Морате причекати још годину дана, јер само по навршетку 18 године можете добити карте за цигарете.

Као што се из овога види, у Француској је данас лакше добити диспензацију за женидбу, него карте за цигарете пре времена.

КАТАСТРОФАЛНА ЖЕГА И СУША У АРГЕНТИНИ

Милиони стоке скапавају од жеђи, јер су речна корита исушена

ДНБ доноси једну вест агенције ЕФЕ, из Буенос Ајреса, по којој жега и суша у Аргентини имају катастрофалне последице. Власти су немоћне да било шта учине да би се спречио помор у грађанству и силама штета која је нанесена сточарству.

У грађанству је забележено више смртних случајева од незапамћене жеге. Милиони говеда и остале ситне стоке лутају по изгорелим ливадама и пашњацима тражећи воду у крајевима који личе као да су били плен пожара. Биље је све исушено и изгорело, а реке, језера исушиле се.

Због овога како у Аргентини, тако и у Уругвају боје се да ће ова жега потпуно уништити сву стоку. Том приликом у штампи се нарочито указује на катастрофални фебруар 1900 године, када је исто владала незапамћена жега која је имала велики број жртава у Буенос Ајресу, и упоређује је са катастрофалном епидемијом колере, која је владала 1867 и епидемијом жуте грознице која је владала 1871, а која је имала велики број жртава.

БУРЖЕОВ ДАРОДАВАЦ

Француски писац и одличан кооператор Жил Барбеј д'Орвиј једаред је у пријатељском кругу испричао једну врло духовиту згоду. Пољу Буржеу се она тако допала да ју је употребио у једном своме делу.

Наскоро после изласка Буржеове новеле, он, у намери да посети Барбеја, зазвони на његова врата. Баш у тај мах излазао је један просјак, којем је Барбеј дао милостињу. На поновно звоњење, Барбеј отвори врата и, опазивши Буржеа, одмера га од главе до пете, па — алутирајући на Буржеово искористићење његове пријатељске рече озбиљно:

— Па, зама сом већ дзо!

И пред носом књижевника залупи врата.

МАЛИ ГЛАСИ

стају до 10 речи 1,50 п. безна даља реч 10 ф. — За оне, који траже службу 50% јестиније.

ТРАЖЊА

ТРГОВАЧКИ ПОМОЋНИК за штеперачку и деликатесну стругу тражи се одмах. Фиштор, Ујвидек, Хитчер Алдоф ул. 17. 200

ВИШЕ СТОЛАРСКИХ ПОМОЋНИКА и машинских радника узима за израду намештаја Предузеће намештаја Тот, Сабадна, Кошут ул. 10. 194

ТРЧКАЛА — ДЕВОЈЦИЦУ тражи се. Хорти Миклош шугарут 15, послаственица. 202

СТАРИЈИ БРАЧНИ ПАР тражи одмах гарсоњеру, собу са кујном или празну собу са употребом купатила. Адресу оставити у Администрацији. 203

ТРАЖИ СЕ КУВАРИЦА, собарница или бедиперка за одмах. Јавити се Геритг Херман ул. 18. 205

ПРОДАЈА

ГРАЂЕВНО ДРВО, врата са оквиром одмах на продају. Јелена Радошковић, Крамер Шандор ул. 5/п, дворште. 206

ДЕБЕЛЕ СВИЊЕ продајем за пријатна домаћинства. Последице од 2-4 после подне. Пироши ул. 94 180

ДВА ЖЕНСКА НАПУТА: зимски и пролетњи, од енглеског штофа на продају. Упитати код кројача Гете ул. 3. 207

Одговорни уредник и издавач,
БОИСЛАВ МАТИЋ

Ротациона штампа „Уранија“, штампарски завод и издавачко предузеће (власник Јован Келемен) за штампарину одговара Јосиф Франк, И Ракоци Ференц ул. 50. Рукописи се не враћају